

СТАНОВИЩЕ

**от проф. д. ик. н. Виржиния Иванова Желязкова от
Висшето училище по застраховане и финанси - София**

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност „доцент“
в Софийския университет „Св. Климент Охридски“

по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки
професионално направление 3.8 Икономика (Корпоративна устойчивост и отго-
ворност – на български и на английски език)

В конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“, обявен в
Държавен вестник, бр. 30 от 15.04.2022 г. и на интернет-страница на Софийския
университет „Св. Климент Охридски“, като единствен кандидат участва гл. ас.
д-р Марина Стефанова от същия университет.

1. Общо представяне на процедурата и кандидата

Със Заповед РД-38-273/06.06.2022 г. на Ректора на СУ „Св. Климент
Охридски“ съм определена за член на научното жури по настоящата процедура.

С решение на научното жури, отразено в Протокол № 1/28.06.2022 г. съм натоварена с изготвянето на становище по процедурата.

Настоящият конкурс е обявен в Държавен вестник, бр. 30 от 15.04.2022 г. по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика (Корпоративна устойчивост и отговорност – на български и на английски език).

Като единствен кандидат по конкурса се явява гл. ас. д-р Марина Стефанова от СУ „Св. Климент Охридски“.

За целите на изпълнението на процедурата кандидатът е представила редица документи и материали, удостоверяващи резултатите от нейната научна, творческа и учебна дейност, както следва:

- Автобиография;
- Дипломи за висше образование и за придобита образователно-квалификационна степен (ОКС) „доктор“;
- Списък на научните публикации;
- Резюмета на научните публикации на български и на английски език;
- Справка за изпълнението на националните минимални изисквания по разпоредбите на Закона за развитието на академичния състав в Р България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото прилагане;
- Справка за изпълнението на допълнителните изисквания на СУ „Св. Климент Охридски“ за заемане на академичната длъжност „доцент“, заложиени в съответния правилник на този университет;
- Справка за оригиналните научни приноси в трудовете си;
- Справка за цитируемостта на трудовете си;
- Справка за учебната дейност, която е извършвала;

- Документи, удостоверяващи трудовия ѝ стаж до момента.

Документите коректно предоставят пълна и детайлна информация за работата на кандидата.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата

Гл. ас. д-р Марина Стефанова притежава завиден опит в областта на преподаването и извършването на научни изследвания в новата и много перспективна за науката и практиката област на настоящия конкурс - корпоративна устойчивост и отговорност. През последните десет години проблемите, свързани с реализирането на отговорно управление заеха водещо място както за регулаторите, така и за мениджърите на отделните организации. Същевременно, въпреки големия интерес към темата и бързо формиращите се добри практики, има голям недостиг на информация и насоки за това как да се постигне корпоративна устойчивост по отговорен начин.

Затова трудовете и учебната дейност на гл. ас. д-р Стефанова са особено ценни – те дават конкретни отговори на редица не само теоретични, но и практически въпроси и подготвят читателите и студентите за настъпващата нова реалност на корпоративното управление – реалност, в която екологичните, социалните и управленските въпроси стават интегрална част от корпоративната стратегия и визия.

Гл. ас. д-р Стефанова е автор на два самостоятелни монографични труда, един учебник, един сборник с учебни материали и редица други научни публикации по тематиката на конкурса – глави от книги, статии и доклади на научни конференции. Тя е много активна не само в университета и в научните среди, но и в общественото пространство, като е автор на многобройни материали с научно-популярен характер, които осветляват различни аспекти на темата за устойчивото и отговорно корпоративно управление.

Едната от двете самостоятелни монографии: „Отчитане на устойчивостта на предприятията. Екологични, социални и управленски (ESG) аспекти на

тяхната дейност“ е в обем от 216 страници и е посветена на конкретиката на ESG отчетността на предприятията. В другата – „Корпоративна социална отговорност в българските малки и средни предприятия“ в обем от 230 страници кандидатът разглежда много важния и свързан с редица специфики и комплексност проблем за прилагането на принципите на корпоративната социална отговорност в малките фирми в нашата страна. Разглеждам тези два труда като взаимосвързани, тъй като анализират проблема за прилагането на принципите на корпоративната социална отговорност в два различни, но ключови аспекти и допринасят за формирането на профила на кандидата като специалист по тематиката.

Първият труд е структуриран удачно в увод, пет глави и заключение. В него д-р Стефанова разглежда последователно редица теоретични въпроси на ESG аспектите на дейността на предприятията и на проблемите, свързани с отчетността на тази дейност. Ценни са разглеждането на формирането на нефинансовата отчетност в исторически план и детайлният анализ на водещите показатели за устойчивост, които намират място в процеса на управление и след това на оповестяване на дейността на компаниите. Важен принос на този труд е анализът на нефинансовите декларации и други корпоративни публично оповестени документи, удостоверяващи отношението на компаниите към ESG тематиката. Въз основа на този анализ авторът е направил съществени изводи за добрите практики в това направление и предлага начин за рейтинговане на постиженията им.

Втората монография - „Корпоративна социална отговорност в българските малки и средни предприятия“ се отличава с това, че предлага ясно и разбираемо позицията на автора, основана на детайлен преглед на научната литература по въпроса, за това кои са основните фактори за внедряване на корпоративна социална отговорност в малките и средни предприятия у нас. Този тип предприятия представляват особен интерес, тъй като са основата на българската икономика със съществен принос за формирането на brutния вътрешен про-

дукт. Едва ли днес има фирма, която да отрича необходимостта от прилагане на принципите на корпоративната социална отговорност. Големият въпрос обаче е – как точно да стане това, като се отчитат спецификите на дейност на фирмата и особеностите на динамиката на икономическия сектор, в рамките на който тя функционира. В своя труд гл. ас. д-р Стефанова дава конкретни отговори на този въпрос, както и редица ценни насоки.

В главите от книги, на които гл. ас. д-р Стефанова е автор, както и в статиите и в докладите, които представя на научни конференции, тя развива различни аспекти от областта на конкурса, които допълват анализите, разгърнати в монографиите ѝ, и които осветляват различни важни въпроси на практическото прилагане на корпоративната социална отговорност. Особено интересно и ценно е това, че в някои от научните си публикации гл. ас. д-р Стефанова разглежда в критичен план и анализира значението на подготовката на човешкия капитал за прилагането на принципите на устойчивото и отговорно управление. Ролята на специалиста по тези въпроси като агент на промяната е обект на отделно нейно изследване, което само по себе си представлява принос за практиката, тъй като без наличието на подготвени служители е невъзможно да се реализира каквато и да е корпоративна политика.

Гл. ас. д-р Стефанова прилага в учебния процес изводите, до които достига в рамките на научните си трудове. Това е видно от учебника и учебното пособие, посветени на проблемите на корпоративната устойчивост и отговорност. Учебникът е самостоятелно разработен, а учебното пособие е дело на авторски колектив. Тези два труда са много полезни не само за студентите, които изучават различни дисциплини от областта на корпоративната социална отговорност, но и за лицата от практиката, на които се налага да работят в тази сфера. Разглеждам разработването на учебника от д-р Стефанова и на учебното пособие като важен принос за осигуряването на актуално учебно съдържание в областта на висшето образование в България. Благодарение на тези трудове стотици студенти формират базовите си познания по корпоративна устойчивост

и отговорност – тема с огромна перспектива с оглед на политиката на Европейския съюз за реализирането на зелена икономика, както и с тенденциите в световен план за установяване на ниско въглеродна икономика.

Приемам научните приноси на д-р Стефанова така, както ги е формулирала тя в рамките на самооценката си. Считам, че трудовете ѝ притежават изразени в еднаква степен както теоретични, така и практически приноси, което не е много често срещано явление за една научна продукция, и което следва да се подчертае като важно достойнство на работата ѝ. Кандидатът от една страна въвежда нови понятия в научната литература на български език, представя анализ на съществуващи дефиниции и на основата на това предлага свои собствени и анализира теорията в областта на корпоративната социална отговорност в най-общ план, от друга – дава конкретни отговори на редица важни за практическото прилагане на тази теория въпроси.

3. Критични забележки, въпроси и препоръки

Имам следния въпрос към кандидата:

Европейската комисия разчита на активната роля на банките за реализирането на Зелената сделка по линия на поставяне на различни условия на клиентите, така че те да внедряват и прилагат принципи на отговорно и устойчиво управление. Този подход напоследък е подложен на широк дебат както в академичната общност, така и в общественото пространство. Част от обществеността е на мнение, че банките не следва да бъдат използвани като основен инструмент за прокарването на тази промяна, а тя трябва да дойде от държавата. Друга част смята, че без активното участие на банките в процеса, промяната ще се случи твърде бавно, ангажирането на банките е естествено, предвид на това, че основна част от привлечения ресурс за икономиките идва от тях. Какво е Вашето мнение по темата?

Бих препоръчала на кандидата да разшири публикационната си дейност в международни издания. Това ще допринесе за разпространението на резултатите от трудовете ѝ и ще ѝ даде възможност да получи по-широка апробация на идеите си и на изводите, до които достига.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В резултат от гореизложеното правя заключението, че гл. ас. д-р Марина Стефанова е утвърден учен и разпознаваем в общественото пространство авторитетен специалист в иновативната и перспективна област на обявения конкурс. Кандидатът отговаря на всички изисквания на ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане, както и на изискванията на съответния правилника на СУ „Св. Климент Охридски“.

Това ми дава основанието да гласувам убедено „ЗА“ заемането на академичната длъжност „доцент“ от гл. ас. д-р Марина Стефанова по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки професионално направление 3.8 Икономика (Корпоративна устойчивост и отговорност – на български и на английски език) в СУ „Св. Климент Охридски“.

15.08.2022 г.

гр. София

Изготвил становището:

(п)

.....
(проф. д. ик. н. Виржиния Желязкова)